

ՆԱՐԵԿ ՔՀՆ. ՄԱՏԱՐՅԱՆ

ՔԱՐՈՁ

«Յանուն Հօր և Որդոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, ամէն»:

Սիրելի հավատացյալներ, վաղը Հայաստանայց Առաքելական Ողորմիստ Սուրբ Եկեղեցին տոնելու է հիշատակը Ս. Վահան Գողթնեցու:

Վահան Գողթնեցին ծնվել է 700 թվականին, Գողթն գավառում: Նա որդին էր Խոսրով Ա խաարարի: Ինչպես գիտեք, այդ ժամանակ Հայաստանը թատերաբեմ էր և կովախնձոր արևելքի և արևմուտքի հզոր պետությունների միջև: 630—640 թվականներին մի մոր պետություն թատերաբեմ իջավ և, որոշ տարիներ հետո, այլ երկրների հետ, գրավեց և Հայաստանը: Դա Արաբական օրավուր հզորացող խալիֆայությունն էր:

700 թվականին, երբ ծնվել էր փոքրիկ Վահանը, արաբական պետության գլուխ էր կանգնած Մրվան ամիրապետը: Այդ ամիրապետը ուզեց մոռցնալ արշավել Հայաստանի վրա, և իր զորավարներից մեկին ուղարկեց Հայոց աշխարհ: Բայց ժամանակի կաթողիկոս Սահակ Զորավորեցու թախանձագին խնդրանքով և միջնորդությամբ հայ ժողովուրդը փրկվեց վերահաս աղետից: Զորս տարի անց՝ 704 թվականին մեռավ Մրվան ամիրապետը, և նրան փոխարինեց որդին՝ Աբդլմելեքը՝ դաժան ու չար մի մարդ: Սա որոշեց երեսանց սիրաշահել հայերին, բայց գաղտնի կերպով չհրամայեց ոչնչացնել բոլոր հայ նախարարներին: Արաբները նախարարներին կանչում են՝ հպատակության երդում տալու պատրվակով, և եկեղեցում փակելով բոլորին այրում են:

Այսպիսով, մոտ 600 իշխաններ ու նախարարներ նահատակվում են, զոհ գնալով չարի խաբկանքին:

Հայ ժողովուրդը, չունենալով իր նախարարները և իշխանները, մնում է առանց ղեկավարների, ինչպես ոչխարի հոտը՝ առանց հովվի, սոված գաչերով շրջապատված: Թշնամու զինվորները ջարդում են ժողովրդին և կողոպտում նրանց ունեցվածքը, իսկ երեխաներին և կանանց գերեվարում են: Այդ գերիների մեջ էր և չորս տարեկան Վահանը: Նրան տանում են Դամասկոս և հանձնում ամիրապետին: Ամիրապետը զարմանում է Վահանի գեղեցկության ու ուշիմության վրա, և թույլատել տալով երեխային, անունը դնում են Վահապ: Վահապը սովորում էր արաբական դպրոցում և խորանում նրանց կրոնի գիտելիքների մեջ: Սակայն Վահանը աղոտ կերպով հիշում էր իրենց տունը, հորն ու մորը, գիտեր, որ ինքը քրիստոնյա է և ազգությամբ՝ հայ: Իսկ ինչ է քրիստոնեությունը կամ նրա ուսմունքը՝ նա չգիտեր:

717 թվականին ամիրապետ է լինում Օմար երկրորդը: Այս ամիրապետը բարի էր հոգով և սիրում էր արդարությունը, և իր իշխանության տարիներին երկիրը խաղաղության մեջ էր գտնվում: Ահա այդ բարի ամիրապետին դիմում են հայերը, որ իրենց թույլ տրվի վերադառնալ Հայաստան: Օմարը համաձայնվում է: Ադիթից օգտվելով, Վահանը ևս մոտենում է Օմարին և խնդրում նրան՝ թույլ տալ իրեն մեկնելու Գողթն գավառ և տիրելու իր հայրական կալվածքներին: Օմարը թույլ է տալիս մի պայմանով:

նով. որ նա Հայաստանում իր գործերը կարգավորելուց հետո նորից վերադառնա Դամասկոս՝ իր մոտ: Եվ ահա, Վահանը վերադառնում է հայրենիք: Ժողովուրդը, լսելով նրա վերադարձը, ցնծությամբ դիմավորում է նրան և խնդրում, որ նա մնա իրենց հետ և ապրի իր հայրական օջախում: Վահանը սքանչանում է Գողթն գավառի տեսարաններով, նրա ջինջ ջրերով և մաքուր օդով: Նա սկսում է ուսումնասիրել իր հայրերի պաշտած կրոնը և որքան խորանում է քրիստոնեական կրոնի ուսմունքի մեջ, այնքան ավելի պայծառանում է իր միտքը, տեսնում ճշմարիտ լույսը, զգում իր ապրած տարիների կորուստը խավարի մեջ և վերջնականապես որոշում է հրաժարվել իսլամից: Նա լացելով պաղատում է Աստծուն, որ ների իր մեղքերը, հակառակ որ նա անգիտակցաբար էր ընկել օտարություն: Եվ ինչպես մի ծարավ մարդ, երբ տեսնում է ջրի աղբյուրը, վազում է ջուր խմելու, այնպես էլ Վահանը հափշտակությամբ կարդում էր Սուրբ Գիրքը: Նա ամեն օր աղոթում էր Աստծուն և իր օրերը պահեցողությամբ անցկացնում: Ժողովուրդը ուրախություն արցունքներով է ընդունում Վահանի քրիստոնյա դառնալը՝ տեսնելով նրա հոգու ամրությունն ու բարի վարքը: Նրանք որոշում են ամուսնացնել Վահանին: Վահանն ընդդիմանում է, նպատակ ունենալով հետևել Քրիստոսի և Նրա առաքյալների կյանքի օրինակին: Բայց ժողովրդի խնդրանքին անսպասելի ամուսնանում է Սյունյաց Բաբկեն իշխանի աղջկա հետ: Սակայն ամուսնությունը չի խանգարում, որ նա շարունակի սրբակյաց կյանք վարել: Առավել հաճախակի է դարձնում աղոթքները, պահեցողության օրերը: Այդ օրերին վախճանվում է Օմարը և Վահանը ազատվում է այն երդումից, որ տվել էր Օմարին, այսինքն՝ ետ վերադառնալ Դամասկոս: Հակառակ իր խղճի հանգստության, նա անհանգստանում էր, որ այլազգի իշխանները կարող են իր քրիստոնյա դառնալու լուրը հասցնել նոր ամիրապետին: Եվ այդպես էլ լինում է: Երբ Վահանը լսում է, որ ամիրապետը գիտի իր քրիստոնյա լինելը, պատրաստվում է մեկնել Հուսաստան, սակայն կինը չի համաձայնվում նրա հետ մեկնել օտարություն և վերադառնում է իր հոր մոտ: Վահանն ապավինում է Աստծուն, Նրա օգնությանն է դիմում և հոգով ամրապնդված, սկսում է շրջագայել

Հայաստանի վանքերն ու ճգնարանները: Որտեղ որ լինում է, սիրում և հարգում են նրա անձը, որ նվիրված էր Տիրոջը: Իր վրա եղած իշխանական հագուստները փոխում է մազից պատրաստված պարեգոտով և ոտաբոբիկ սկսում է ման գալ: Ծիշտ է, ժողովուրդը նրան սիրում էր, բայց բոլորն էլ վախենում են ամիրապետի զայրույթից: Եվ շատերն սկսում են խուսափել Վահանի հետ հանդիպելուց: Վահանը, գիտակցելով, որ հասել է նահատակվելու և իր ժամը, հայացքն ուղղում է դեպի հարավ՝ ամիրապետի մոտ: Նա մտածում էր և հայ ժողովրդի մասին, որովհետև եթե նա չգնար ամիրապետի մոտ, ապա կարող էր նրա զայրույթը թափվել ժողովրդի գլխին: Ամիրապետի պալատականները փորձում են համոզել նրան թողնելու քրիստոնեությունը, սակայն Վահանը ամուր է մնում իր հավատքին: Այն ժամանակ նրան ներկայացնում են ամիրապետին: Վերջինս, տեսնելով Վահանի խղճով վիճակը, սկսում է հորդորել, որ նա «դարձի» գա: Վահանը պատասխանում է. «Թույլ տվեք ինձ իմ հավատքին մնալ և ես ավելի լավ կծառայեմ ձեզ»: Իսկ ամիրապետը պնդում է իրեն: Այն ժամանակ Վահանը պատասխանում է. «Ինչպե՞ս կարող եմ թողնել լույսը և գալ դեպի խավարը: Լույսը տեսնողը խավարը չի սիրի, եթե նա բարի է և (հոգին) խաղաղ»: Այդ ժամանակ ամիրապետը զայրանում է Վահանի վրա՝ և նրան ողորկում կառավարան, որ և գլխատվում է: Այսպիսով, 738 թվականին Վահան Գողթնեցին ազատվում է երկրպիսի տառապալից կյանքից և սկսվում է նրա երկնային հոգևոր երանալետ կյանքը:

Մեր Եկեղեցին և մեր Սուրբ Հայրերը սրբացրեցին նրան: Ամեն տարի հիշվում է այդ տառապալիքի և սրբակյաց երիտասարդի նահատակության հիշատակը:

Սիրելի հավատացյալներ, Սուրբ Վահան Գողթնեցու հավատքի գործության մի նշույլը թող լինի և մեր սրտերում, և մենք էլ, նրա նման, ընտրենք Աստվածային լույսի ճշմարիտ ճանապարհը: Եվ թող մեր ժողովրդի այս մեծանուն նահատակ Սուրբը բարեխոս լինի բոլորիս համար և թողություն խնդրի մեր բազում մեղքերի համար:

Աստծու շնորհքը և սերը թող լինի մեզ բոլորիս, ամեն:

